

OBRRTNI VESTNIK

Strokovni list za povzdigo in napredek obrtništva dravske banovine

»OBRRTNI VESTNIK«

Izhaja tedensko, in sicer vsak petek in stane:

celoletno Din 40.—
polletno Din 20.—
posamezna številka Din 1.—

GLASILO OKROŽNIH ODBOROV,
OBRRTNIH ZDRUŽENJ IN OBRRTNIH DRUŠTEV DRAVSKE BANOVINE

Uredništvo in upravnništvo: Ljubljana, Cankarjevo nabrežje 9.

Nefrankirani dopisi
se ne sprejemajo. Rokopisi se
ne vračajo. Ponatiski dovoljeni
le z navedbo vira.

Številka pri poštni hranilnici,
podružnici v Ljubljani 10.860.

XVI. letnik.

V LJUBLJANI, dne 26. maja 1933.

Štev. 12.

Nasprotnik se vda

ako vidi, da je njegova borba brezuspešna in da ne more niti njemu samemu prineseti koristi, nego nasprotno le škodo. Redki so slučaj, da vztraja pri borbi še potem, ko je ista končno veljavno odločena že v njegovo škodo in v korist dokazano boljšega in močnejšega. Če mu v takem slučaju že ni mogoča moška borba iz obraza v obraz, jo nadaljuje z obregovanjem in onegavljenjem, kakor mali neboljani otrok, ki so mu premehko in preobzirno zavezali povoje.

In kakor včasih tak neboljani otrok zahteva in želi stvari, ki so stvarno nemogoče, pa se potem z jokom, šobico in obregovanjem oddolži od sebe močnejšemu, ki mu iz koristnih in utemeljenih razlogov željo oziroma napačno in neumestno hotenje odbije, tako večkrat store v življenju tudi odrasli. Vendar pa s to razliko, da otroku čudnega, njegovi nedozoreli miselnosti pač odgovarjajočega dejanja ne moremo zameriti, dočim odraslemu to lahko štejejo v zlo ali pa ga smatramo za nedozorelega in mu kot takemu stvar enostavno spregledamo, ne ozirajoč se na njegova dejanja. Že v svetem pismu stoji tako, da odpuščajmo.

Je pa v stvari še ena razlika. Otrok dorašča in prehaja v človeka, pa se polagoma zresni in dozori za samostojno mnenje. Takrat opusti amerikavost, šobico in obregovanje. In mi pozabimo nerazsodnost njegovih mladostnih dejanj. Napačna in nekoristna dejanja odraslih pa, ki se vrste eno za drugim, ne zaslužijo pozabe in je ne morejo biti deležna. Mi ne želimo nikakve diktature, kakor večkrat žele nasprotniki naše delo označiti, želimo le in hočemo delati v korist edino našega obrtnika, ki danes gotovo preživlja svoje najtežje čase. Absolutna večina našega obrtništva se je izjasnila za delo z našo skupno zbornico in mi bomo to delo nadaljevali enakovredno dosedanemu našemu delu, pospešeno le z delom še novih številnih naših prijateljev, ki so uvideli stvarnost in resnost položaja, pa nam se pridružili pravilno razsojajoč, da edino to delo more nuditi dovolj jamstva za dobrobit obrtništva.

Kakšen greh pa je storil tisti, ki kljub končno veljavni odločitvi še vedno želi cepiti naše delavne moči in tako — morda tudi nehote — a le radi svoje osebne ambicije, škoduje obrtniku, ne bomo sodili mi, nego tresti in razsodni obrtniki sami, ki poznajo razmere in vedo kaj pomeni skupna ljubljanska Zbornica za TOI za obrtnike in kaj je za iste že storila.

Amerikavost, šobica in obregovanje pa so odvečni in preslabi poizkusi za spremembo položaja in izklesanega obrtniškega prepričanja in mi na take stvari sploh ne moremo odgovarjati, ker nismo vajeni uporabljati pouličnih modrijanskih izrazov, nego le s stvarnim, premišljenim, resnim in doslednim delom storiti vedno vse le v korist našega obrtnika.

Če že ne pamet, pa bo življenje še marsikomu uklonilo vrat.

Borza

Ljubljana, Amsterdam 2310.96 — 2322.82,
Berlin 1342.36 — 1353.16, Bruselj 799.13 do
803.07, Curih 1108.35 — 1113.85, London
193.86 — 195.46, New York ček 4930.48 do
4958.74, Pariz 225.88 — 227.—, Praga 170.79
do 171.65, Trst 298.24 — 300.64 (premijsa
28.5%).

Kriza našega obrtništva

Ugledna gospodarska revija »Narodno blagostanje« je nedavno objavila naslednji članek, ki potrjuje naša razsmatranja, iznešena v našem listu, namreč, da je prvi predpogoj izboljšanja obrtniškega stanja izboljšanje kmetovalčevega stanu. Ker je ta članek zelo zanimiv, ga objavljamo v prevodu, da bi tako naši obrtniki dobili soliden splošen vpogled na gibanje in položaj obrtništva.

»Na Bogojavljenje je objavila Zveza obrtniških združenj v Beogradu, kot centralna poklicna organizacija svojo Poslanico obrtniškim društvom. Obrt hrani 1.100.000 duš, po podatkih Obrtne zbornice pa je čisti donos v letu 1927 znašal 8 in pol milijarde dinarjev, dočim se je v janskem letu zmanjšal za 2 in pol milijarde ali za 30 odstotkov. Za to vsoto je postalo obrtništvo ubožnejše, oziroma je njegova kupna moč za toliko oslabila.« (Str. 15.)

Ne spuščajoč se v točnost prednjih podatkov in priznavajoč, da se je položaj obrtnikov tekom zadnjih let poslabšal, vendar ne moremo pritrditi, da je obrtništvo za 30 odstotkov obubožalo. Ako je čisti dohodek obrti v janskem letu n. pr. znašal 6 milijard, to še ne pomeni, da je napram dohodku iz 1927. leta njegova realna kupna moč zmanjšana za 30%, ker je nasprotno po indeksu cen Narodne banke skočila za 10%.

V referatu Obrtne zbornice sta naglašena dva vzroka znižanja dohodkov: zmanjšanje prometa (vsekakor po količini) in padec cen. Pocenitev obrtniških proizvodov in dela, z ozirom na splošno gibanje cen, ne zmanjšuje kupne moči tega polklica, nego le dohodek v denarju, dočim zmanjšane količine prodanih proizvodov zadevajo v živo kupno moč obrtnikov. Nezaposlenost je zadnja stopnja zmanjšanja kupne moči.

»Poslanica« daje zelo zaokrožene podatke o nezaposlenosti posameznih obrtnih panog.

Znano pa je, da obrt in največji del trgovine na drobno trpe od nevidne nezaposlenosti, ki se ne da statistično ugotoviti (vsaj ne z našo uradno metodo). Često mine več časa v pričakovanju odjemalcev, kakor v delu in prodaji. Zveza smatra, da je ena najboljših, najefikastnejših in najlažje (?) izvedljivih mer za oživljavanje prometa in ustvarjanje možnosti obrtniškega zaposlenja izvedba javnih del, in sicer prvenstveno: tlakovanje, asfaltiranje in betoniranje ulic, napeljava vodovodov, kanalizacije in elektrike, gradba cenovnih malih stanovanj, živalskih trgov, klavnice itd. Občine naj bi prevzele ta dela, vlogo financiranja občin pa naj bi prevzela na sebe Državna hipotekarna banka s pomočjo Poštne hranilnice. Sredstva za financiranje bi se mogla nabaviti deloma v inozemstvu (danes?), deloma pa v državi, sami. Za prvi čas in prvi začetek javnih del ni potrebno več nego 250 do 300 milijonov.

V slutnji, da javnost ne bo hotela priznati tako optimističnega razumevanja o možnosti financiranja, so avtorji »Poslanice« dali svet Drž. hipotekarni banki, kako naj bi nabavila denar. »Zadostuje spomniti se na velike vsote tezauriranega denarja, ki je skrit nekje v blazinah.« Drž. hipotekarna banka, eden najbolj znanih denarnih zavodov v državi in ljudje, ki imajo skrit denar v blazinah, tega ne bi storili, pa četudi bi zavod moral mobilizirati za prvo silo samo 250 do 300 milijonov. Prepričana o mlahavosti svojih argumentacij Zveza priporoča, četudi citirana vsota ni

velika (str. 22), da se poizkusi z izdajo obligacij, ki bi se glasile na zlate dinarje, ali na odgovarjajoči procentualni del investicij dotičnih občin. Ni jasno, kakšne naj bi te obligacije bile na odgovarjajoči del investicij. Kar se pa tiče obligacij na zlate dinarje Zveza pozablja, da so zlati dinarji v notranjem prometu in na državnih obligacijah — vedno papirnati, čim se zlata pariteta omaje.

Zveza zastopa mnenje, da le izgleda, kakor bi bilo malo denarja. »Med tem pa je danes izdanega ravno toliko denarja, kolikor prejšnja leta. Denar le ne cirkulira tako naglo, kakor preje.«

Navedli smo že, da je Zveza pomešala pojme »dohodek« in »kupna moč«. Sedaj je pomešala še osnovne ekonomske pojme: denar (kot plačilno sredstvo) in kapital. Denarja je v prometu sedaj res toliko kakor preje. Zaradi tega mi niti ne trpimo pomanjkanja bankovcev ali kovancev, nego le pomanjkanje kapitala. (Mimogrede rečeno, ni točno niti to, da je denarni obtok počasnejši, nasprotno pa je forsiran prehajajoč iz kreditne trgovine v trgovino za gotovino.)

Zveza je našla še en rezervar, od koder bi se lahko krediti črpali. »Danes je slučaj, da na žiroračunih Narodne banke leži sto in sto milijonov brezobresino, neizrabljeno in omrtvljeno.« Poština hranilnica v zadnjem času pokazuje porast vlog. (Str. 23.) In dalje »smatramo, da bi bila dolžnost vlade omogočiti mobiliziranje neangažiranega kapitala, ki ga imamo na razpolago, za financiranje javnih del.«

Stvarno pa Zveza sugerira baš nasprotno: ne mobiliziranje, nego imobiliziranje onega, še mobilnega dela narodnega kapitala.

Bralec ima vtis, da one stotine milijonov dinarjev na žiroračunu (po zadnji objavi pod 400 milijoni) spadajo v kategorijo tezauriranega denarja, »ki leži nekje v blazinah«.

Žiro račun Narodne banke ni blazina. To je likvidna rezerva našega narodnega gospodarstva, v prvi vrsti bank. Nezaodstna rezerva! Ali, da uporabimo vojaški izraz, železna rezerva. Nemogoče je, da se žiroračuni spremenijo po predlogu poslanice v tlak, asfalt in beton. Vloge v Poštni hranilnici so se res dvignile, vendar to še ne pomeni, da je ta kapital za dolgotrajne investicije. Poština hranilnica je pribežališče vlog, dvignjenih iz drugih denarnih zavodov. Ona ima torej večino opreznih in malo nervoznih vlagateljev. Z ozirom na slabo izkušstvo drugih bank in po prirodi svoje funkcije bi se Poština hranilnica morala varovati vsakega imobiliziranja.

Zveza predlaga razen javnih del tudi razne mere trgovske politike, t. j. kontingentiranje in preped uvoza. To priporoča zlasti z ozirom na uvoz obutve, ker je nezaposlenost čevljarjev glasom »Poslanice« zrastle za 50%. Kontingentiranje uvoza proglašajo za »sveto dolžnost« naše ekonomske politike. Ako bi uredniki »Poslanice« malo bolje pogledali našo statistiko uvoza obutve v letu 1932 in po posameznih mesecih, gotovo tega ne bi napisali. Prišli pa bi do zaključka, da vzroki težkega položaja čevljarjev ne leže v uvozu, pač pa v slabšanju kupne moči naroda.

Kot tretjo mero priporoča Zveza »preorientacijo mentalitete odjemalcev«. To se lepo sliši, vendar pa neposredni efekt ne bo velik.

Poslanica ne pokazuje izhoda iz krize, ker plava v brezračju. Ni ji skrb za stanje narodnega gospodarstva.

Zamislimo, da je financiranje javnih del zajamčeno. Gradbena aktivnost je parni bat, ki spravlja mrtve obrtne panoge v živahen pokret. Kaj pa morejo pričakovati n. pr. čevljarji, ki najbolj to krizo občutijo, od tlakovanja, betoniranja in asfaltiranja? Samo en del obrtnikov bi bil s tem podprt in bi užival neposredne koristi iz izvedbe javnih del. Medtem pa ravno ti obrtniki niso toliko upeli od splošne krize kakor ostali. Imeli so srečo v splošni nesreči zaradi umika kapitala v nekretnine.

Bodimo stvarni. 1932. leta je bila zelo živahna gradbena sezona. Investiranih je bilo mnogo več milijonov od onih, ki jih omenja Zveza. Pa ipak smo potonili še bolj v krizo. Obrtniki ne morejo ustvariti splošne konjunkturo, niti če bi jim uspelo imobiliziranje kapitala v tlak in kanalizacijo. Nezaposlenost je glavno vprašanje velikih industrijskih držav, pri nas je samo mala nezgoda, pa ne narodna nesreča, kakor na zahodu.

Kriza našega gospodarstva je najbolj kriza našega kmetijskega pridobitništva. Od njega žive štiri petine našega naroda. Rentabilitet kmetijstva in živinoreje določa konzumni kapacitet našega tržišča, pa analogno temu tudi industrijsko konjunkturo (ako se ne tiče izvozne industrije) in položaj obrtništva in trgovine. Javna dela, predložena po Zvezi, bi imela zelo omejeno dejstvo: bila bi dar nekaterim obrtnim, nikakor pa ne bi povzročila živahnega gibanja celotnega gospodarstva, ki je vse pod znakom redukcije: deflacija kredita, komprimiranje budžeta, posebno materialnih izdatkov, zastoj v obrti in trgovini, skrb v vsaki kmečki hiši. Nezaposlenost v mestih je le posledica oslabele kupne moči kmetovalca.

Kriza je bolno stanje gospodarstva. Najpreje diagnozo, potem zdravljenje. Z zdravili za samo zunanjo rabo ne moremo pozdraviti organskih bolezni. Za ekonomista je zaupna statistika tako važna, kakor rentgenovi žarki za zdravnika. Imamo samo rudimente statistike. Ne vemo, da je kmetijska proizvodnja (v najširšem smislu) osnova našega ekonomskega življenja. Ta proizvodnja je postala nerentabilna. To je Arhimedova točka za nas. Pomožne akcije za obrt, bankarstvo itd. so samo sporednega pomena. In zakon o zaščiti kmetovalca je samo injekcija za ublaženje njegovih bolečin. Problem je: osigurati plod dela štirih petin naroda s preorientacijo na rentabilne proizvodne panoge in usposobljavanje za konkurenco na svetovnem tržišču. Industrializacija kmetijstva zahteva ogromnih kapitalov, torej je za nas v sedanjem času nemogoča. Stalno pa ne moremo pridobivati dražje od konkurence.

Sence traktorjev, ki se gibajo po argentinskih ravninah, padajo tudi na naše njive. One so najbolj temne točke na fotografiji našega gospodarstva.

Tako »Narodno blagostanje«. V glavnem se sicer ta ugledni beograjski časopis strinja z nami in z našimi mislimi, iznešenimi v našem listu. Vendar pa bomo v prihodnji številki analizirali podrobno nekatera izvajanja s posebnim ozirom na razmere v naši banovini in med našimi obrtniki.

**Obrtniki,
jačajte naš tisk!**

Velika obrtniška razstava

Petindvajsetletni jubilej Zveze hrvatskih obrtnikov — Manifestacije poklicne zavednosti in rokodelske umetnosti

Zveza hrvatskih obrtnikov v Zagrebu bo dopolnila letos petindvajset let svojega obstoja. To je jubilej poklicne organizacije, ki je organizatorično in borbena vodila veliko in obsežno delo obrtniškega poklica vseh petindvajset let. Organizatorično delo je izvedla izredno ugodno, ker skoro vsako manjše mesto združuje danes po vsej Hrvatski vse obrtnike v obrtniških društvih, včlanjenih v matičnem zagrebškem. Te poklicne organizacije so žarišče vsega obrtniškega dela in reševanja vseh obrtniških problemov. Napravile so jih močne in odporne v njihovem delu.

Gospodarska kriza je omajala temelje milijonskim industrijam, zarjavilo pa je tudi orodje malega obrtnika. Vse panoge narodnega gospodarstva občutijo njene škodljive posledice. Povsod se je pojavil zastoj v delu in zaslužku. To ni niti čudno, ker so vse panoge povezane med seboj, kakor obroči pri verigi. Zaradi teh splošno slabih razmer je bilo potrebno tem bolj smotrno delo med obrtniki. In sicer iz dveh važnih razlogov: splošna kriza jim je ustavila napredek in delo, velika industrija in kapital pa jim odvzemajo redno pretežni del dela in zaslužka. Zato ni niti čudno, če je danes obrtnika kriza najhuje prizadela.

Tem potrebnejša je torej največja zavednost obrtnikov!

Zaradi tega se je Zveza hrvatskih obrtnikov odločila, da povodom svojega jubileja in zagrebškega velesajma priredi veliko razstavo, ki naj bi javnosti kvantitativno in kvalitativno predstavila delo obrtnikov. Na razstavi bodo sodelovali obrtniki iz vse države. Številnost in pestrost obrtniških proizvodov bo pokazala vzgledno marljivost in sposobnost vseh naših obrtnikov.

Razstava bo na dostojen način manifestirala ta pomembni obrtniški jubilej in bo predstavila širokim plastem meščanstva, kako se je po petindvajsetletnem mučnem delu približalo obrtništvo absolutni popolnosti in dovršenosti svojih proizvodov.

Potrebno je, da se najširše narodne plasti kot konsumenti vseh obrtniških izdelkov prepričajo, da jim ni več potrebno kupovati tujo robo, ker domača produkcija nudi v najboljši kvaliteti ono, kar je narodu vsak dan potrebno. Z razstavo je potrebno dokazati vsakemu meščanu vrednost našega obrtniškega dela in mu dati možnost, da vsak meščan stori svojo dolžnost in svoj težko zaslužen denar da za izdelke našim obrtnikom, ker je le v tem naša skupna gospodarska bodočnost.

Obrtniki za dobre odnošaje z vajenci

Tehtne, trezne besede naših obrtnikov, ki se dobro zavedajo dolžnosti do vajencev

Po zborovanju, ki ga je sklicala Strokovna komisija, in po ožjem sestanku obrtnikov, ki ga je sklicalo Obrtniško društvo, je priredilo to društvo še snovi predavanje za mojstre in vajence o odnošajih med mojstri in vajenci; predavanje je pa imelo značaj obrtniškega zborovanja, na katerem so se obrtniki izjavili, kakšno stališče zavzemajo glede odškodnine, ki jo naj prejema vajenci po obrtnem zakonu, glede številčnega razmerja med pomočniki in vajenci in o tem, kdo ima pravico vzgajati vajence ter kakšna naj bo ta vzgoja. Predavanje je bilo v dvorani OUZD. Dvorana je bila polna. Največ je bilo obrtnikov, precej pa tudi vajencev in vajenk. Predsednik Obrtniškega društva g. J. Rebek, ki je predsedoval in predaval, je med številnimi udeleženci lahko pozdravil tudi zastopnike obrtniških organizacij iz drugih krajev, za Združenje mesarjev za ljubljansko okolico in sodni okraj Višnje gorje g. Kebra in Marolta zastopnika Obrtniške zadruge iz Domžal g. Vrečarja in za kamniško Obrtniško društvo g. Polaka. ZTOI je zastopal g. dr. Pretnar in okrožni odbor obrtniških združenj njegov predsednik g. F. Pristou.

Predavatelj je stvarno tolmačil vse določbe obrtnega zakona, ki določajo razmerje med mojstri in vajenci, in s katerimi so tudi določene pravice in dolžnosti vajencev. Dokazoval je, da imajo mojstri mnogo obveznosti do vajencev, ki jih v splošnem tudi radi izpolnjujejo, zato si pa laste tudi pravico odločati o vzgoji vajencev, ki naj bo takšna, da se bodo iz obrtniškega naraščaja razvijali dobri mojstri in državljani. Zato bi moral vajenec gledati v mojstru učitelja. Obrtniki so za harmonično sožitje med vajenci in mojstri, ker smatrajo do se lahko le na takšni podlagi va-

Na obrtniški razstavi v Zagrebu bodo sledeči izdelki:

1. izdelki mojstrov obrtnikov po strokah;
2. izdelki vajencev v obrtniških delavnica;
3. izdelki šolskih del obrtniškega naraščaja (ki obiskuje obrtniške šole in strokovne nadaljevalne šole);
4. razstava lepe knjige;
5. modna revija;
6. prehrana;
7. stavbna razstava.

Sestavni del velike obrtniške razstave bo posebna razstava dobre in lepe knjige in vsega, kar je z njo v zvezi, namreč tiska, knjigovodstva, knjigovodništva in knjigarnarstva. Tako bo Zagreb proslavil 450letnico odkar je bila tiskana prva hrvatska knjiga z glagolskimi črkami. Knjiga je eden najbolj trajnih, najcenejših in najbolj efikasnih sredstev za razširjanje idej. Tisk, knjigovodstvo in knjigarnarstvo je pri nas doseglo skoro ogromne uspehe.

Modna revija bo pokazala delo obrtnikov oblačilne stroke, pa bodo razstavljeni izdelki krojačev, šivilj, krznarjev, modistk, klobučarjev, rokavičarjev, izdelovalcev perila itd. Ti izdelki bodo javnosti pokazani na živih modelih, pa se bo tako ista lahko ponovno prepričala, da danes vse svoje potrebe lahko zadovolji z izključno domačimi proizvodi.

Prehrana je enako važna življenjsko poglavje. Na veliki razstavi bodo odlično zastopani obrtniki prehranjevalne stroke kakor peki, slaščičarji, mesarji itd. Da bi se pri odjemalcih povečalo zanimanje za te izdelke, bodo prirejeni posebni dnevi klobas, slaščic in kruha.

Velikega pomena bo tudi stavbna razstava, s katero se je udruženje stavbenikov v Zagrebu že dalj časa bavilo. Ona je še posebno potrebna iz razloga, ker ravno v tej stroki prihaja leto za letom toliko novih izpopolnitev, da jih je potrebno predstaviti širokim plastem naroda. Ta razstava bo zlasti predočila razne nove vrste konstrukcij stropov in streh, kakor v lesu, tako v betonu, dalje razne načine ometavanja hiš, izolacije zida, podov, streh in stropov proti vlagi, mrazu in zvoku z izdelanimi demonstrativnimi modeli. Tudi mizarska gradbena dela bodo odlično zastopana, a enako vsa druga instalcijska, dimnikarska, krovna, vodovodna, kanalizacijska, plinska, električna in telefonska.

Odbor za prireditev obrtniške razstave upa, da se bodo naši nacionalni konsumenti ozirali na njihovo naporno delo in v primeru vsake nabave zaupali izdelavo našim domačinom pod geslom

SVOJI K SVOJIM!

jenec pravilno vzgoji in strokovno izobrazi. Teh dobrih odnošajev med mojstri in vajenci ne sme nihče pokvariti; ker je bilo sožitje med našimi mojstri in vajenci vedno dobro, so izhajali tudi iz naših delavnic dobri obrtniki ter se je pri nas obrtništvo tako lepo razvilo. Osnovno načelo vzgoje obrtniškega naraščaja bodi, da budimo pri vajencih veselje do dela. Obrtništvo odločno zavrača očitke, da naši mojstri izkoriščajo vajence in ugotavlja, da je samo najprej reguliralo število devalcev z zahtevo, da naj bo v obratu v delavnici, kakor tudi v tovarni, le največ 5 vajencev. Pri nas pripada po statistiki na 3 mojstre le 1 vajenec in število vajencev zadnje čase še pada. Lahko pa pride tudi do tega, da bo treba iskati mojstre, ki bodo hoteli še sprejemati vajence, če se bo smatralo, da so mojstri takšni izkoriščevalci. Glede odškodnine, ki bi jo naj prejemale vajenci za delo, obrtniki ne nasprotujejo zakonski določbi, pač pa ugotavljajo, da ni plačan trud, ki ga imajo z vajenci, in škoda, ki jo napravijo vajenci, toda mojstri ne glede na to dajejo vajencem nagrade, ki presegajo vsoto, predlagano od delavskih zbornic. Obrtniške organizacije in gospodarske zbornice so se pa izjavile za minimalno odškodnino vajencem zato, da bi lahko mojstri zviševali plače vajencem po njihovi sposobnosti.

Izjave gosp. Rebeka je podprl v imenu okrožnega odbora obrtnih združenj g. Pristou, ki je dejal v uvodu, da obrtništvo ni moglo molčati, ker se je vprašanje glede vajencev tretiralo napačno. Na zborovanju Strokovne komisije se je govorilo o nehigijeničnih delavnica in stanovanjih vajencev ter da bi zaradi tega morala biti uvedena stalna zdravniška kontrola za vajence. Toda imamo inspekcijo dela, ki skrbi za to, da nihče ne krši zakonskih določil. Številčno

razmerje med vajenci in pomočniki so obrtniki uredili že zdavnaj, kakor tudi vprašanje odškodnin. Zato pa protestirajo, da se vajencem tolmačijo njihove pravice na tako škodljiv način, da se jim prikazuje mojstre kot izkoriščevalce. Odnosaj med vajenci in mojstri urejuje zakon, da ga obrtniki spoštujejo skrbno nadzorni organi in obrtniška združenja, ki pa morajo tudi štiti obrtnike, ki zadnje čase zlasti trpe pod težo davkov. Nepoklicani se pa ne smejo vtikati v obrtniške zadeve.

V imenu ZTOI je pozdravil zborovalce g. dr. Pretnar, naglašajoč, da je takšen način razpravljanja o odnošajih med mojstri in vajenci edino pravilen. Naglašal je, da je zbornica storila vse, kar je bila njena dolžnost za obrtni naraščaj, žrtvovala je ogromne vsote za njegovo izobrazbo, zavzemala se je pa tudi s socialnega stališča za njegove interese. O odškodninah bo zdaj odločalo ministrstvo, pristojne korporacije so se že izjavile o tej zadevi, zato pa ni več primeren čas, da delavske organizacije prirejajo zborovanja za vajence. Obrtništvo se zaveda, da mora vajence vzgajati kot svoje vredne naslednike.

V imenu Združenja mesarjev in klobasničarjev za ljubljansko okolico in sodni okraj Višnje gorje je prečital resolucijo g. Kebra, v kateri mesarji zahtevajo v glavnem, da se mora prepričati vsako vmešavanje delavskih organizacij glede vprašanje obrtniškega naraščaja in da bi naj smel mojster zaposlovati na dva pomočnika enega vajenca, dalje, da bi podeželskim mojstrom ne bilo treba plačevati vajencem odškodnine, če jim nudijo vso oskrbo, glede delovnega časa se pa naj izdajo le okvirna določila za mesarsko obrt, ker mesarji morajo začeti delati zelo zgodaj, med dnevom pa osobje ni tako zaposleno.

Kot odbornik Strokovne komisije je g. Jakomin zavračal trditve, da je Strokovna komisija sklicala zborovanje zato, da vzbuja pri vajencih mržnjo zoper mojstre, ter da je predavatelj bil na tistem zborovanju povsem stvaren. Če je debata krenila nekoliko v drugo smer, niso tega zakrivil prireditelji, nego obrtniki, ki so začeli očitati sklicateljem, da je zborovanje naperjeno proti njim. Zavračal je tudi trditve, da Strokovna komisija ne sme sklicevati tak-

Napredek obrtništva je mogoč le v slogi!

šnih predavanj, sklicujoč se na zakon o zaščiti delavcev, ki daje delavstvu pravico, da se združuje ter brani s svojimi organizacijami svoje življenjske interese. Zato jim tudi nihče ne more braniti, da bi se ne zavzeli tudi za vajence, ki so prav tako delavci. Zelel je, da bi bili odnošaji med vajenci in mojstri tako lepi, kakor so o njih govorili obrtniki.

G. Rebek je odgovarjal, da obrtniki prepuščajo pravice delavcem, protestirajo pa, da bi kdo zavajal vajence in jim prikazoval mojstre kot izkoriščevalce, do debate je pa prišlo pri tistem zborovanju zato, ker so zastopniki delavstva naglašali le izvestna določila obrtnega zakona.

Govorila sta še v imenu obrtnikov gg. Šimenc in Vrečar, nakar je g. M. Krapež predlagal resolucijo, v kateri obrtništvo ugotavlja, da se je prvo zavzelo za pravilno številčno razmerje med vajenci in pomočniki, da se je vedno dobro zavedalo dolžnosti do vajencev ter je mnogo žrtvovalo za strokovno izobrazbo obrtniškega naraščaja in izboljšanje njegovega socialnega položaja. Zato zavrača očitke, da izkorišča vajence, saj pride le 1 vajenec na 3 mojstre, zavrača pa tudi trditve, da izkorišča vajence kot brezplačne delovne moči, ker so številni mojstri sami uredili vprašanje odškodnin te dajejo nagrade vajencem, ki presegajo celo zahteve delavskih zbornic in delavskih organizacij. Obrtništvo obsoja, da sklicujejo nepristojni činitelji zborovanja vajencev, na katerih demagoško obravnavajo zakonska določila ter zavajajo vajence. Apelirajo na oblast, da prepove vsak polkuz zavajanja vajencev na tak način.

Zborovanje so brzojavno pozdravila s solidarnimi izjavami obrtniška društva: iz Ptujja, Vranskega, Ljutomerja, Soštanja, Jesenice, Radovljice, Središča in Laškega. G. Rebek je zaključil zborovanje, naglašajoč, da je treba še tesnejše povezanosti med obrtniki in njihovim naraščajem, in ugotavljajoč, da je naše obrtništvo zdravo ter trezno in da je zdrava tudi mladina.

Obtok denarja naše Narodne banke se je v času od 8. do 15. t. m. zmanjšal za 54.617.675 na 4.462.505.590 Din. Istočasno se je lanišna metalna in devizna podlaga poslabšala za 10.567.419.88 na 1.912.933.303.91 Din. Obtok in obveze so znašale skupno 5.407.300.860.90 Din s skupnim pokritjem od 35,37%, dočim je pokritje v zlatu znašalo 32,59%.

Med nami

Brzojavna reportaža iz Maribora. Ob pol devetih trije, ob tri črti na devet pet, ob devetih dvanajst udeležencev ustanovnega občnega zbora Društva jugoslovenskih obrtnikov. Izjava poslevoodečega gospoda s trdim ovratnikom (drugi imajo mehke), da je to itak vedel v naprej, pa da je le zaradi tega tako zgodaj zbor napovedal. Če bi bili udeleženci bolj točni, bi ga napovedal kar ob desetih in bi takoj sledil svečani začetek. Razlika torej ena in pol ure. Precejšen čas, da človek premišlja, bi se li udeležal ali ne. In dokaz, kako spontano navdušenje je za to društvo, ko pristaši tako strumno »hite« na ustanovni občni zbor.

Po devetih uri malo več prišlecev. Število skoro dvakratno, kakor ono apostolov iz svetega pisma. Gospod Pičman s polurno zamudo. Nato predstavljajo. Kmalu osem in dvajset ljudi, približno toliko, kolikor obrtnik ne sme imeti vajencev in učencev. In kmalu blizu 40. Udeležba, prosim — brez vsake šale, upoštevajoč veliko število obrtnikov v Mariboru, zadovoljiva. Za prireditelje namreč, za idejo pa ne razveljavljiva, kajti če že sama ideja ni našla v Mariboru več src, jih bo resno delo po teh idejah našlo še manj.

Gambrin ima dobro pivo in vampe. Radovednost pa je lepa čednost naš, dvonogih zemljanov. Po poldeseti je število zrastle na 100. Odštejnimo polovico in radovedneže, ostane 50. Morda je takih, zgolj klobicev, več, pa ne maramo biti nevoščljivi in zlobni. Tudi dame prihajajo k mizam: Isti gestalt? In pri drugih mizah slično. Občni zbor društva jugoslovenskih obrtnikov, po nižno prosim. Kmalu vdan pozdravni govor. Trn v peti mu je bil »bivši« obrtniški tovariš Rebek, ki da je tak in tak in Rebek sem in Rebek tja. Pa ni bil g. Rebek tam navzočen, niti kak drug predstavnik priznanih obrtniških ustanov in torej lahko sem in tja z njimi. Bajje je bilo 1928, sorazmerje med ločenci in skupnimi 56 : 8 za ločence. To je tudi »docela verjetno«, ker je letošnje sorazmerje bilo 102 : 4. Mar ne, gosp. Pičman? In potem je še sledila volitev. Za predsednika prosim ta in ta. Za, proti? Nihče. Velja, živel predsednik novorojenega društva gospod Lešnik (tako se menda sedaj piše, ker je g. Pičman to ime izgovarjal sicer Löschnigg in tudi vsi drugi so o izgovarjali kot ö). Pa nič ne de. Brzojav je drag in naše besede tudi. Delajmo! To bo v veliko korist obrtništva. In o na severni meji. Sicer ni ö nič hudega, vendar pa je pri kranjskem lešniku čuden, nemški lešnik pa je Haselnuss. Stop.

Velesajmske vesti

Pohištvena obrt na letošnjem spomladanskem ljubljanskem velesajmu od 3. do 12. junija bo prav razkošno zastopana. Razstavljeni bodo izdelki pohištvenih in stavbenih mizarjev in vseh slogih moderne arhitekture, ki bodo kos vsem današnjim zahtevam, pa najsi bo glede precizne izdelave in oblike ali pa glede solidnosti in konkurenčnosti. Naše občinstvo je zamoglo na mizarskih razstavah ljubljanskega velesajma na lastne oči opazovati ves poveljni razvoj domačega mizarstva ter se prepričati, da se nahaja že na naravnost zavirljivi višini. To velja tako glede strokovne odličnosti izdelkov kakor glede umetniškega okusa, s katerim so izdelani. Vsak kupec, pa najsi ima izbran umetniški okus, z lahkoto najde primerno blago. Interesenti so vljudno vabljeni, da si razstavo ogledajo, nato pa sklenejo čim več kupčij, ki bodo razstavljalcem najlepše priznanje, obenem pa vzpodbuda k nadaljnjemu napredovanju.

Gospodarski stroji in orodje bo razstavljeno v posebni skupini na letošnjem XIII. ljubljanskem velesajmu od 3. do 12. junija. Zastopani bodo izdelki naše države, Avstrije, Češkoslovaške, Holandije, Francije, Italije, Kanade, Madžarske, Nemčije, Švedske in Amerike. Naši gospodarji bodo imeli tu najlepšo priliko, da si izberejo pluge, brane, kosilne stroje, mlatilnice, čistilnice, slamoreznice, pluge za okopavanje in osipanje, traktorje, lokomobile, motorje in veliko število najrazličnejšega orodja. Večina strojev bo v obratu, gnanih z lokomobili, motorji in električnim tokom.

KREDITNO DRUŠTVO MESTNE HRANILNICE LJUBLJANSKE

dovoljuje posojila na menice in kredite v tekočem računu vsem kredita zmožnim osebam in tvrdkam

Kaj je novega?

Doma

Število zdravnikov v Jugoslaviji dosega 4951, od katerih deluje v mestih s privatno prakso 4059.

Ljubljansko gledališče je v izredno težkem finančnem položaju, pa je bila zaradi tega sklicana anketa, katere se je udeležilo 60 delegatov kulturnih, poklicnih in drugih društev.

Na binkošti bo Zveza hrvatskih obrtnikov proslavila 25letnico obstoja, katere proslave se bodo udeležili tudi delegati društev iz drugih mest.

Miljenko Vidovič, voditelj »prosvetnega etičnega pokreta« v Sarajevu, znan tudi po naših krajih, se je odločil stopiti aktivno v politično življenje in osnovati svojo stranko.

Dva pristanišča bodo zgradili na Ljubljani, in sicer enega za robni promet, drugega pa za športske namene.

Zaradi špijonaže je bil pred državnim sodiščem za zaščito države obsojen italijanski državljani Rosmini na 6 let robije, pa se je obsojenec takoj po razglasitvi sodbe zastrupil kar v sodni dvorani s strilnim in kmalu nato v bolnici ipodlegel. Rosmini je bivši generalštabni častnik.

Direktor roparski morilec. Beograjski direktor Kosmajске banke in Adria Nacional filma a. d. je v družbi z že davno znanim zlikovcem Nikolom Milikovičem umoril beograjskega trgovca ing. Stankoviča in mu oropal 70.000 Din. Njegovi vesti pripisujejo v breme še več drugih doslej nerazjasnjenih roparskih umorov, goljufij, falzifikatov, tatvin in drugih deliktov. Res lep direktor, ki je na ta položaj prišel kljub temu, da je bil že preje večkrat zaradi goljufij obsojen. Ni li že zadnji čas, da se vrednost ljudi neha ceniti po tem, kako globoko kdo upogiba vrat pred zlatim tetom?

Po svetu

Italija bi se rada sprijateljila z Rumunijo. Predavanje italijanskega vseuč. prof. G. de Vechia v Bukareštu naj bi bil nov cilj in poizkus ponovnega zblizanja.

Grški parlament bo odgoden za več mesecev. Pariški »Petit Parisien« napoveduje v Grčiji vojaško diktaturo.

V letu preko Alp je pričelo tekmovalje, katero je organizirala Avstrija. Na tekmovalju sodelujejo tudi jugoslovenski avijatičarji.

V obrambo Nemčije in proti Versailleskega mirovnega ugovora je na neki skupščini govoril bivši angleški premijer Lloyd George.

Gandijevo zdravstveno stanje se je poslabšalo, pa iznaša njegova telesna teža 40 kg. Zdravniki se boje katastrofe.

Nemški kancelar Hitler ne bo obiskal Dunaja, kakor je bilo nameravano, da se odnošaji med Nemčijo in Avstrijo ne bi še bolj zaostri.

Zaradi iznašanja podatkov o tajnem oboroževanju Madžarske na razorožitveni konferenci so se madžarski delegati silno razburili.

Vzoren red vlada na progah vzhodne kitajske železnice. Od 1. januarja letos je bilo ubitih 56 delavcev, 825 ranjenih, 593 ugrabljenih in odpelanih v neznano usodo, čez 1000 potnikov pa oropanih.

Tradicionalni sovražnici Grška in Turška sta se sedaj sprijateljile. Obe državi bosta napravili prijateljski pakt.

Italijanski častniki, ki so bili instruktorji albanskega vojaštva, bodo v najkrajšem času zapustili Albanijo.

Japonski ambasador v Washingtonu je obljubil Rooseveltu, da japonsko vojaštvo ne bo zasedlo Pekinga, proti kateremu že koraka. V bojih nedaleč Tien-Tsina pa je tik pred nadaljevanjem pohoda na Peking padlo 10.000 mrtvih.

Slovani glasom novega Hitlerjevega zakona ne morejo v Nemčiji podedovati nikakih zemljišč.

Obrtno nadaljevalno šolstvo v Ljubljani

(Nadaljevanje in konec.)

Posebno za to šolo bi bilo z ozirom na njen poseben značaj potrebno, da bi šolski zdravnik učenke pogosto pregledal in jih poučeval v higieni. (Sedaj je zato predvidena samo 1 ura na leto.)

Obisk je dober, povprečno je 92% učenk navzočih. Je to glede obiska najbolj urejena obrtno-nadaljevalna šola v Ljubljani. Neupravičenih zamud skoro ni.

Strokovni pouk je v rokah strokovnjakinj učiteljic s tehnične srednje šole, poleg tega pa poučuje še en strokovnjak krojač, ki prireja tečaje za damsko krojaštvo.

Strokovno obrtnonadaljevalna šola za brivce, frizerje in lasničarje v Ljubljani.

Šola je bila ustanovljena leta 1929. Do tega leta so vajenci obiskovali splošno obrtno šolo na Vrtači. V prvem letu so bili trije razredi. Od letos dalje so vpeljani štirje razredi. Šola obstoji že 3 leta, število učencev je bilo v prvem letu 81, v drugem 85, v tretjem 91, vedno približno polovica briveev in polovica frizerk.

Predmeti na šoli se poučujejo: obrtno računstvo, obrtno spise, knjigovodstvo, kalkulacija, tvarinoznanstvo, higiena, risanje, državnoznanstvo; poleg tega so še praktične vaje.

Učni uspehi so sledeči: Leta 1930-31 81 sposobnih, 74 nesposobnih, 5 neizprašanih. Leta 1931-32 85 sposobnih, 75 nesposobnih, 5 neizprašanih.

Izmed 91 vpisanih vajencev jih je letos 71 iz Ljubljane, 20 iz okolice.

Lani se je šola preselila na II. dr. deško meščansko šolo v Ljubljani VII.

Poleg imenovanih šestih šol, ki jih upravlja in vzdržuje šolski odbor obrtno-nadaljevalne šole v Ljubljani, obstojata v Ljubljani še dve obrtno-nadaljevalni šoli in sicer:

1. Strokovna nadaljevalna šola za vajence grafičnih obrtov v Ljubljani.

Strokovna nadaljevalna šola za vajence grafičnih obrtov v Ljubljani je bila ustanovljena leta 1924. Do leta 1924

so pohajali vajenci grafičnih obrtov splošno nadaljevalno šolo. Ta šola pa ni zadostovala grafičnim vajencem. Od teh se zahteva višja predizobrazba, štirje razredi srednje šole oz. meščanska šola, temeljito jezikovno znanje, risanje itd. Iz teh vzrokov so organizacije tiskarnarjev in grafičnih delavcev zahtevale ustanovitev nadaljevalne šole za vajence grafičnih obrtov.

Šola vzdržuje od l. 1931 naprej organizacija tiskarnarjev sama.

Letos ima šola v 4 razredih skupno 50 gojencev od katerih jih je 44 iz Ljubljane in 6 iz okolice.

Učnih moči je na zavodu 11. Poučujejo se sledeči predmeti: slovenščina, srbohrvaščina, nemščina, teorija tiska, risanje, računstvo, knjigovodstvo, zgodovina tiska in telovadba.

Učni uspeh je bil lani pri 48 učencih v 45 primerih pozitiven, v 3 negativni. Šola se bori s precejšnjimi gmotnimi težavami in zasluzi, da jo merodajni faktorji finančno podpro.

2. Strokovna gostilničarska obrtno-nadaljevalna šola v Ljubljani je bila ustanovljena leta 1923.

Šola ima 3 razrede in 4 učitelje ter še dva učitelja strokovnjaka.

Na šoli se poučujejo sledeči predmeti: jezikovni nauk (v priprav. in I. razredu), obrtno računstvo in kalkulacija v vseh razredih, obrtno knjigovodstvo v vseh razredih, nauk o živilih in kletarstvu v vseh razredih, teoretični nauk o serviranju v II., praktičen nauk o serviranju v III. razredu, lepopisje v I. razredu, strojepisje in nemščina v II. in III. razredu. Učni uspehi so bili z malimi izjemami vobče povoljni, deloma dobri in prav dobri.

Šola vzdržuje zadruga hotelirjev, gostilničarjev in kavarnarjev v Ljubljani iz domeskov mestnega načelstva od davščine na prenočišča tujcev (14-15%).

Ker je tukajšnja šola edina strokovna šola te vrste v mestu, naj bi se skušalo doseči obvezno obiskovanje te šole tudi za vse vajence sosednih večjih občin: Rudnik, Ježica, Št. Vid, Zg. Šiška.

2. Finančni položaj.

Letni stroški za obrtnonadaljevalno šolstvo v Ljubljani so bili sledeči:

T r o š k i			
	1930-31.	1931-32.	1932-33. (proračun predvideva)
Honorar učnemu osebju, upravitelju in slugam	266.900.—	267.880.—	278.400.—
Šolske potrebščine in drugi stroški	115.573.50	117.558.88	131.280.—
Skupaj	382.473.50	385.438.86	409.680.—
D o h o d k i			
Prispevek vajencev in vajenk	177.712.—	152.066.25	152.280.—
Podpore javnih korporacij in oblasti	258.240.—	239.900.—	259.000.—
Skupaj	435.952.—	391.966.25	411.280.—

Obrtno nadaljevalne šole so imele v letu 1930-31 56 razredov, v letu 1931-32 58 razredov in v letu 1932-33 imajo še 54 razredov.

Učnih moči je na šolah 65, ki prejemajo za vsako efektivno učno uro Din 20.— do 25.— honorarja.

V kritje stroškov plačujejo vajenci in vajenke mesečno po Din 20.—.

Glavne stroške obrtnonadaljevalnega šolstva v Ljubljani nosi mestna občina ljubljanska, ki podpira šolstvo z rednim letnim prispevkom Din 120.000.— v gotovini, poleg tega pa nosi vse stroške za kurjavo, razsvetljavo in snajenje, kar se lahko oceni letno najmanj 30.000.— Din, tako da mestna občina žrtvuje letno za obrtno nadaljevalno šolstvo nad 150.000.— Din.

Dalje prispeva izdatno k stroškom obrtno nadaljevalnega šolstva kr. banska uprava dravske banovine, ki podpira obrtne šole z letnim zneskom 116.000 Din. Zbornica za trgovino, obrt in industrijo prispeva Din 20.000.— letno. Najmanj podpirajo obrtno nadaljevalno šolstvo obrtne zadruga. Te so nakazale za šolsko leto 1930-31 Din 2200.—, za leto 1931-32 Din 1900.—, za leto 1932-33 pa tudi ni pričakovati večjih zneskov, ker je večina zadrug obvestila šolski odbor, da se nahaja radi gospodarske krize v zelo slabem finančnem položaju.

V letu 1931 je šolski odbor sklenil, da naj se v doglednem času zgradi posebno poslopje za obrtno nadaljevalne šole in v to svrhu osnoval gradbeni fond. V

— »Prisegam, da Ti bom izpolnil vsako željo, ki jo bom čital v Tvojih očeh.«

— »Potem plačaj takoj malenkostno naročnino za naš Obrtni vestnik, ker Ti ga bodo sicer ustavili in ne bomo imeli več lepega strokovnega čtiva in prijatelja, ki vedno za nas skrbi.«

ta gradbeni fond naj bi se stekali eventualni letni blagajniški pribitki. Poleg tega bi pa dotekale v ta fond tudi vse globe ljubljanskih obrtnikov, ki jih kasira banska uprava. Glede zadnjega predloga je banska uprava sporočila, da se strinja in da bo nalagala ves nabrani denar na poseben konto ter bo denar nakazala, lko bo prišla gradnja poslopja do uresničenja. Tudi zadruga so bile naprosene naj prispevajo v ta fond, zaenkrat je prispevala šele zadruga fotografov, ki je nakazala Din 200.—. Gradbeni fond ima danes premošenja Din 121.353.36.

3. Predlogi za izboljšanje obrtnega šolstva v Ljubljani.

Veliko bi pridobilo obrtno šolstvo v Ljubljani, ako bi bile vse obrtne šole, ki so sedaj razdeljene in razmeščene po raznih ljubljanskih ljudskih šolah, do bile skupno streho in enotno vodstvo v posebnem posloju za obrtno nadaljevalne šole. Kakor rečeno, temelj za ustvaritev take šole je podan, s prihrankom 120.000.— in pa z zagotovilom kr. banske uprave, da bo globe ljubljanskih obrtnikov, ki jih kasira banska uprava rezervirala za prispevek v ta fond.

Večja predizobrazba vajencev.

Splošno bi bilo zahtevati od vajencev večje predizobrazbe. Na ta način bi se lahko skrčilo število ur, ki je določeno za splošne predmete (pisanje, risanje, računstvo, in ki tvori na vseh obrtnih šolah nekako ponavljanje snovi v pripravljanih razredih, ki so jih predelali že v ljudskih šolah. Zato bi se pa lahko posvetilo mnogo več časa strokovnim predmetom, t. j. izpopolnitvi gojencev v obrtih, katerih se uče. Zatorej bi bilo dobro, če bi imel vsak vajenec vsaj 4 razrede meščanske ali njej enake šole, povprečen otrok lahko doseže tako izobrazbo s 14 letom. Tako izobražen naraščaj bo razpolagal s primerno splošno naobrazbo in bo poleg tega v obrtnih šolah lahko dobil mnogo več strokovnega pouka.

Sedanji učni načrti obrtnonadaljevalnih šol so zastareli. Treba jih bo popolnoma prenoviti, upoštevajoč splošne pedagoške pridobitve novejših dobe in ogromne napredke posameznih obrti s posebnim ozirom na industrijalizacijo. V zvezi s tem bi bilo uvesti v obrtnonadaljevalne šole nauk o mehaniki, fiziki in elektriki. Enako kakor za učence pa je treba tudi za učiteljstvo posebne izobrazbe za strokovno obrtno šolstvo. Stvar zadrug in posebnih kurzov je, da učiteljstvo stalno seznanjajo z novejšimi pridobitvami in izsledki posameznih obrtov ter tako skrbe, da je vsaka posamezna obrtno nadaljevalna šola vedno na višku najmodernejših pridobitev.

V največji meri je treba v obrtnonadaljevalnih šolah vpeljati in krepiti samodelavnost vajencev: izključiti ali omejiti na najmanjšo mero je vsako prepisovanje, prerisovanje in mehanično posnemanje. Izmajljivost in samostojno delo gojencev naj se vsestransko podpira.

Za praktični strokovni pouk, ki naj zavzema vedno večji obseg, naj se izbirajo prvovrstni obrtniki strokovnjaki, ki morajo poleg odlične strokovne usposobljenosti dokazati tudi poznavanje temeljnih pedagoških pravil.

V obrtno nadaljevalnih šolah, ki jih obiskujejo vajenci takih obrtov, ki imajo mnogo stika s tujci (brivci, natakariji, krojači, šivilje), naj se vpelje pouk tujih jezikov, pri nas pride zlasti v poštev pouk francoščine, nemščine, event. tudi češčina.

Nadaljnji važni predmeti, ki naj bi se vpeljali v vseh šolah, so državoznanstvo in poznavanje vseh zakonitih predpisov, ki spadajo v dotično obrt, poleg tega pa še splošnih zakonov o davkih, obrtni zakon itd.

Važna je nadalje popolnitev zbirke učil, na posameznih šolah. Morda bi se dalo dobiti precej učil iz prostovoljnih daril onih del, ki jih izvrše pomočniki, odnosno mojstri pri pomočniških in mojstrskih izpitih. Ta darila naj bi skušale pridobiti za posamezne šole izpravevalne komisije; tako bi bilo treba šolskemu odboru in zadržugam skrbeti le za najnujnejše stroje, aparate itd.

Važna za napredek vsake obrtno nadaljevalne šole je tudi knjižnica, ki naj bi imela oddelek za gojence in drugega za učitelja. Obadva oddelka naj bi vsebovala po možnosti glavna dela vseh strok, ki so na dotični obrtno nadaljevalni šoli zastopane. Tudi tu bi se morda dalo izpopolniti knjižnico potom darov, ako bi mojstri, ki imajo gotovo v zalogi strokovne knjige, darovali posamezne izvode za šolske knjižnice. Enako važno je tudi strokovno časopisje. Vsak zavod bi moral biti naročen vsaj na najvažnejša strokovna glasila, ki izhajajo z ozirom na obrti, ki so na zavodu zastopane.

Posamezni razredi na šolah ne smejo biti prenatrpani, v razredih ne sme biti več, kot maksimalno 30 učencev in to samo v pripravljajalnih razredih, za višje razrede, kjer se poučujejo tudi posamezne stroke, pa naj bi veljalo merilo, da je le pri 20 do 25 učencih mogoč temeljit in uspešen pouk.

Tudi pohoštvo je treba v onih šolah, kjer se poučuje risanje, odnosno izdelujejo razni predmeti, praktično prilagoditi temu pouku, odnosno nabaviti na novo primerno pohoštvo. Nekateri predmeti se v klopih, ki so sedaj povečini na razpolago, sploh ne dajo, odnosno ne dajo primerno podučevati.

Precej pozornosti naj bi se posvetilo pouku o higieni, ki je za mladino v teh letih važen predmet, dalje da bi se morda vpeljal 1—2 uri na mesec za pouk o lepem vedenju, ki je za vsakega obrtnega naraščajnika eden glavnih pogojev za napredovanje v življenju.

Vsesplošen napredek obrtno nadaljevalnih šol bo pa omogočen takrat, ko se bodo vse ljubljanske obrtno nadaljevalne šole združile pod streho skupnega zavoda, kjer bo mogoče to važno panogo šolstva dovršeno organizirati in jo dvigniti na nivo modernih inozemskih zavodov. Zato mora vse naše delo stremeti za doseg tega važnega in lepega cilja!

Razno

V Veliki Pragi samo 19 čevljarških vajencev. V Pragi sta 2 strokovni šoli za čevljarje in sicer ena v notranjem mestu, druga na Vinohradih. Položaj čevljarške obrti se karakterizira najbolj iz dejstva, da se v letošnjem letu ni niti eden vajenec vpisal na novo in da poseča šola v Pragi le 12 in na Vinohradih samo 5 starejših vajencev, od katerih so bili v Pragi oproščeni 6 in 4 na Vinohradih. Pomankanje vajencev v Vinohradih je tem bolj pozornejšo, ker pripadajo v ta okoliš tudi obrtniki iz Žižkov, Nuste, Vršovice, Smichov, Pankrac in Bránik, kakor tudi druge občine Velike Prage v tej smeri. Leta 1914 je dovršilo na Vinohradih 100 čevljarških vajencev to strokovno šolo.

Dobave in licitacije

Komanda pomorskega zrakoplovstva Divulje sprejema do 3. junija t. l. ponudbe glede dobave 170 komadov ročnih niklastih ur za aviatike.

Direkcija državnega rudnika Velenje sprejema do 8. junija t. l. ponudbe glede dobave 800 kg ječmenove kave, 2800 kg svinjske masti, 750 kg cikorijske, 3500 kg riža, 600 kg sirove kave, 2000 kg bučnega olja, 3500 kg koruznega zdroba.

Direkcija državnega rudnika Kreka sprejema do 16. junija t. l. ponudbe glede dobave 3000 kg jeklenih vrvi, glede dobave ovalnih kolut in 3000 m žice.

Gradbeni oddelek direkcije državnih železnic v Ljubljani sprejema do 26. maja t. l. ponudbe glede dobave 25 komadov betonskih kadi.

Direkcija državnega rudnika Banja Luka sprejema do 28. maja t. l. ponudbe glede dobave 10 komadov volnenih odevj.

Direkcija državne železarne Vares—Majdan sprejema do 31. maja t. l. ponudbe glede dobave 300 kg azbestnih vrvi in 1000 kg pisane bombaževine za čiščenje strojev.

Prodaja. Dne 12. junija t. l. se bo vrjila pri III. oddelku Zavoda za izradu vojne odeče v Zagrebu licitacija glede prodaje odpadkov od sukna, platna, bombaža in usnja, starega sukna, starih čevljev, vreč, motvoza, stare pločevine in železa itd.

Komanda pomorskega arzenala Tivat sprejema do 5. junija t. l. ponudbe glede dobave 700 kvadratnih metrov linoleja, 400 kg lepila za linolej in 330 kg usnja; do 6. junija t. l. glede dobave ca 330 kg transmisijskih jermenov; do 8. junija pa glede dobave 1650 m platna, 350 ducatov cinkastih gumbov in 59 vreten sunkanca.

Direkcija državnega rudnika Kreka sprejema do 1. junija t. l. ponudbe glede dobave 100 komadov rudarskih žag.

(Predmetni oglasi z natančnejšimi podatki so v pisarni Zbornice za TOI v Ljubljani interesentom na vpogled.)

Osnutek novih bank

je edini način, da se skriti denar vrne v promet

Zagrebske »Novosti« na zanimiv način pokušajo najti nova pota, da bi tezaurirani denar zopet prišel v promet in da bi se zaupanje vlagateljev v denarne zavode povečalo.

Denar je skrit. Denar je tu med nami, le svoje funkcije ne vrši. Velika napaka je zahtevati tiskanje novih novčanic brez pokritja, da bi na ta način bil skriti denar madomeščen. Ker skriti denar je posledica gospodarskega položaja, posebno še v denarništvu. To je zadnje dejstvo, katerega ne moremo odstraniti. Nič ne more in ne sme zaupati svojega denarja komurkoli, ako v dotičnega nima potrebnega zaupanja.

Logično je torej, da ne smemo delati s ciljem novega tiskanja denarja, nego le s ciljem, da poživimo zaupanje ljudi v denarne zavode. Velikokrat smo že naglašali, da je potrebno izvršiti notranjo sanacijo denarnih zavodov, da bi oni zopet postali vredni zaupanja. Poleg tega pa imamo še eno možnost do vrnitve denarja v promet, a to je osnutek novih denarnih zavodov, v prvi vrsti za podeželje ustanovitev regulativnih hranilnic, v mestih pa reeskontnih trgovskih bank.

Morda nikdar ni bila potreba za takimi denarnimi zavodi tako velika, kakor je danes. In ne smemo niti najmanje dvomiti v dejstvo, da bi nove banke — neobremenjene s stariimi grehi, katerim bi načelovale osebe, v katere ima jav-

nost zaupanje — ista pozdravila z največjim zaupanjem in jim vrnila oziroma zaupala svoj denar.

Državna finančna politika bi predvsem morala podpirati osnutek novih denarnih zavodov. V prvi vrsti bi pa bilo potrebno s svečano deklaracijo odstraniti tudi najmanjši dvom v možnost inflacije. Dalje bi bilo nujno potrebno napraviti zakon o hranilnicah in bankah. Moralo bi se onemogočiti osnutek malih bank, nove banke pa bi še posebno v začetku poslovanja morale omejitii svoje delo le na kratkotrajne aranžmame. Ta denar ne bi nikakor smel biti plasiran v zgradbe. S tem v zvezi bi bilo potrebno, vsaj za te denarne zavode, ukiniti odredbe, katere onemogočajo izvršenje predpisov meničnega zakona.

Moralo pa bi se obenem ustanoviti zakonske določbe, ki bi onemogočale špekulativno poslovanje novih bank, posebno osnutek lastnih podjetij in plasiranje kratkoročnega denarja v investicije.

Nove banke bi smele denar nalagati samo kot kratkoročni pogonski kapital za podpiranje gospodarskega delovanja.

Ta inicijativa je zelo zanimiva, vendar pa bi bilo potrebno, da sami predstavniki naših gospodarskih krogov prevzamejo akcijo v tej smeri. Vsa naša javnost jo bo gotovo z vsemi silami podpirala.

Iz organizacij

Občni zbor združenja krojačev in sorodnih obrtov v Ljubljani se je vršil 7. maja ob pol 10. v hotelu Unionu. Zborovanje je vodil predsednik g. Kersnič, ki je podal obširno in vzorno poročilo. Omenil je krizo preteklega leta in pojasnil glavne točke novega obrtnega zakona. Obravnaval je nadalje šušmarstvo, javne dobave, davke in mojstrsko zavarovanje. Njegovo poročilo in računski zaključek za l. 1932. sta bila soglasno sprejeta, ravno tako tudi proračun za tekoče leto. Pri volitvah sta bila soglasno izvoljena za predsednika g. Ivan Kersnič in za podpredsednika g. Jernej Ložar. K besedi se je priglasil podpredsednik Okrožnega odbora g. Igljič, ki je izčrpno orisal naloge, katere ima izvršiti Okrožni odbor. K debati so se še priglasili gg.: Šešek, Piller, Šarčeva, Zagar, Ložar in Gregorin. Sprejet je bil važen predlog, da se sprejemanje vajencev in vajenc za dobo enega leta, to je do prihodnje redne skupščine, v občestvu. Ko se je dnevni red izčrpal, je predsednik ob 12. uri zaključil skupščino.

Združenje kovinarjev za sodne okraje Ribnica in Velike Lašče s sedežem v Ribnici je imelo dne 7. t. m. ob 10. svoj redni občni zbor v Ribnici, katerega se je udeležilo tri četrtine članov. Načelnik g. Alojzij Češarek je podal pregledno poročilo o delovanju zadruga v minulemu letu in se dotaknil vseh aktualnih vprašanj, ki se tičejo obrtništva. Pri volitvah je bil izvoljen za predsednika gosp. Al. Češarek, za podpredsednika pa gosp. Šuštaršič Anton s Turjaka.

Združenje vseh obrtnikov za srez Črnomelj v Črnomlju sklicuje po § 12. družbenih pravil redni občni zbor, ki se bo vršil dne 28. maja 1933 ob 1. uri popoldne v zadrugi pisarni v Črnomlju s sledečim dnevnim redom: 1. nagovor in poročilo načelnika o odobrenih pravilih; 2. morebitna dopolnitev ali izprememba pravil; 3. poročilo tajnika o poslovanju zadruga za leto 1932.; 4. poročilo blagajnika za leto 1932.; 5. odobritev proračuna za leto 1933.; 6. volitev novega odbora; 7. raznoterosti. — V slučaju nesklepčnosti se bo vršil drugi občni zbor eno uro pozneje v omenjenem prostoru in z istim dnevnim redom brez ozira na število članov.

Monopolski dohodki

Uprava državnih monopolov je te dni dovršila statistiko za budžetsko leto 1932-33. Monopolski dohodki v času od 1. aprila 1932 do 31. marca 1933 so iznesli skupno 1.894.290.188 Din, dočim so v prejšnjem budžetnem letu znašali 2.133.527.462 Din. Dohodki so se torej zmanjšali za 239.237.274 Din. Ta primanjkljaj se je v glavnem pojavil zaradi zmanjšanih dohodkov od tobaka, ki je v letu 1931-32 dal 1.591.410.685 dinarjev napram 1.346.114.307 Din v 1932-33. letu, torej 245.296.382 Din manj.

Dohodek od soli je v budžetnem letu 1932-33. bil 217.230.931 Din, od lanskoletnega večji za 2.039.016 Din. Tudi petrolejski dohodki so pokazali povečanje od 120.917.601 Din v letu 1931-1932. na 127.853.365 Din v 1932-33. letu. Nasprotno pa se je dohodek od vžigalic zmanjšal od 114.244.594 Din v 1931-32. letu na 100.772.014 Din v 1932-1933. letu, še bolj pa se je zmanjšal dohodek od cigaretne papirja, ki je v letu 1931-32. prinesel 72.537.673 Din v letu 1932-33. pa le 48.532.703 Din.

Razni dohodki so se pa nasprotno povečali od 19.224.988 Din v letu 1931-1932. na 53.786.864 Din v 1932-33. letu, dohodki po taksem zakonu, od carin itd. pa so znašali 1.707.367.925 Din.

Vsi izdatki v letu 1932-1933. so znašali 988.968.886 Din, napram že navedenim dohodkom v iznosu 1.894 milijonov 290.188 dinarjev.

O okrožnem obrtniškem zboru v Mariboru bomo prinesli v prihodnji številki izčrpno poročilo.

Mestna hranilnica

v Ljubljani, Prešernova ulica št. 3, s podružnico na Miklošičevi cesti št. 13, je največja regulativna hranilnica v Jugoslaviji.

Ima vlog nad 430.000.000 Din, rezervnih zakladov pa nad 10 milijonov dinarjev.

Za pupilne naložbe pa sodni depozitni oddelek, za varčevanje mladine izdaja domače hranilnice, za pošiljanje po pošti pa svoje položnice. Za vse vloge jamči mestna občina z vsem svojim premoženjem in davčno močjo.

Hranilnica kupuje in prodaja tudi devize in valute najkulantneje. Ta posel opravlja v svoji podružnici na Miklošičevi cesti. Telefon centrale št. 2016 in 2616, podružnice št. 2367, poštni čekovni račun centrale št. 10.533, podružnice št. 16.138.

Uradne ure za stranke so od 8—12.

Ljubljanska

OBRTNA BANKA V LJUBLJANI

CENTRALA: KONGRESNI TRG 4

PODRUŽNICA: LJUTOMER

Telefon št. 2508

Račun pri poštni hranilnici v Ljubljani št. 12.051

Telefon št. 2508

Daje kredite v obrtne svrhe, pospešuje ustanavljanje obrtnih in industrijskih podjetij, izvršuje vse bančne transakcije najkulantneje. Vloge na knjižice in na tekoči račun se obrestujejo kar najugodnejše, vezane vloge po dogovoru primerno više